حكم من يحكم بغير ما أنزل الله

حوكمى ئەوەى حوكم ئەكات بە جگە لەوەى الله دايبەزاندوه

إِنَّ الْحَمْدَ سِهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَغِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلاَ مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُهْدِهِ اللهُ فَلاَ مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلاَ هَادِى لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ} (آل عمران:102)

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا} (النساء:1) {يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا الله وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيدًا * يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ الله وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَانَ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ الله وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَانَ فَوْزًا عَظِيمًا} (الأحزاب: 70، 71) أمَّا بَعْدُ

فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وآله وسلم، وَشَرَّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ مُحْدَثَةٍ الله عليه وَلْكَ بِدْعَةٍ حَلَلاًلةٌ، وَكُلَّ حَلاَلَةٍ فِي النَّا

-يێشەكى-

بسم الله الرحمن الرحيم

...سوپاس و ستایش بو ئه و خوایهی تانی و تهنهایه و هیچ هاوبهش و شمریکیکی نیه له مولک و حوکم و دهسه لاتی همر و مک چۆن هاوبهشى نيه له پهر مستن و عيبادمت كردنى بهباشمان زانی لهم عهصرهی ئیستا و بهتایبهت لهم کاتهی ئيستا كه شوبههى شوبهه چيهكان خهريكه زوريك له موه حیده کانیش ئه گریته وه له تیکرای بابه ته گرنگه کان بهتایبهت مهسئهلهی ((حکم بغیر ما أنزل الله)) که به ههله له تهفسیر و مانای ئهو ئایهته تی گهیشتون و شیطان سهری لى شيواندون كه دەلنىن ئەگەر كەسنىك حوكم نەكات بە قورئان ئەوە تەنھا تاوانبارە بۆ رەواندنەوەي گومانەكان و جنگیر بونی متمانه لهو زانایانهی جنگای متمانهن گونبیستی واتاى ئايەتەكانى اللهتعالى ببين ولهو شوبهه وگومانانه پاریزراوبین لهبه ئهوه ئهم ووتارهی (ماموستا اسماعیل سوسهیی)الله تعالی ئازادی بکات و درگیرینه سهر کتیب و همتا به لگه و دلیله کان که له و و تاره هاتون ئاسانتر لهبهر چاوتان بی و سودی لی ببین و داواکارم له الله تعالی دلمان جنگیربکات و لهسه ئهم رنگایه لا نهدهین و هیدایهتمان بدات _

اللهم امين

وانهی (۱)

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين صلى الله عليه وسلم وبارك على نبينا محمد وعلى اله وصحبه اجمعين اللهم طهر قلوبنا من الشبهات والشهوات واعمالنا من الرياء يا رب العالمين

واده و به نینمان دا که باسی و ته و رونکر دنه و ی زانایانی نه هلی سوننه و جهماعه له کون و نویدا بکهین ده رباره ی نه وه ی که نایا حوکم کردن ته نها بو خوای تعالی یه انجا نه گهر نه وه سلمیندر اوه و دو و دلی نیدا نیه وه نایا نه گهر که سینک لایدا له حوکم و شهریعه و ریبازی خوای پهروه ردگار چوه سهر حوکم و شهریعه و یاسایه کی ده ست کرد حوکمی نه و که سه ی چیه که نیشی پی ده کا یان بروای پی هه یه یان پیی باشتره له یاسای خوای پهروه ردگار به کورتی و پوختی ان شاءالله رای هه ندی له زانایان ده هینینه و

سهره تا کتابیکی یه کجار باش و پوخت ههیه له و بواره ی که پیم باش و خوشه ههر ههمووتان همتان بی و زور فایده و سود و قازانجی لی دهبینن بهناوی

(الإيمان حقيقته، خوارمه، نواقضه عند أهل السنة والجماعة) [عبد الله بن عبد الحميد الأثري]

ئەو پياوە بەرىزە بەراشكاوانەلە لاپەرە ٥٥٦

دهفه رمووي : ((عدم إفراد الله تعالى بالحكم والتشريع:

الحكم بغير ما أنزل الله كالحكم بغير ما أنزل الله، أو التشريع المخالف لشرع الله، وتطبيقه، والإلزام به: فمن شرع حكماً غير حكم الله تعالى، وحكمه في عباده، أو

بدل شرع الله تعالى، أو عطله، ولم يحكم به، واستبدل به حكماً طاغوتياً وحكم به؛ فهذا كفر أكبر، لأنه ناقض من نواقض الإيمان وردة عن الإسلام ...)

تیبینی المبهر ئهوهی نامانهوی کتابه که زور دریژ بیته و و عهر بیه کهشی زوره ته نها کهمیک دا ئه نهین له و متنه عهر بیانه ههر کهس ویستی با برواته و سهری له کتیبه که

واتا ئهگهر خوا به تهنها نهگری له روی حوکم کردن و یاسا دانانه وه شیرکت بۆی داناوه وهک حوکم کردن به جگه لهوهی خوا دایبه زاندوه که قورئان و سونه تی پیغهمبه ره یان حوکم و ئیشکردن به و یاسایانه ی پیچه وانه نهگه له شهر عی خوا یان جیبه جی کردنی ئه و یاسایانه له ژبانی روژانه یان خو بهستنه وه و خهلک بهستنه وه و به یاسایه که دهبی جیبه جیبی بکا ئا ئه وه شهریک و هاوبه شدانه بو خوای تعالی

وه همرکمسیک یاسا و حوکمیکی دانا جگه له حوکم و یاسای خوای تعالی وه ئموهی کرده حاکم بهسمر خملکهکهی و دهبی خملک پهیرهوی بکا یان شمر عی خوای گوری به یاسایه کی دهست کرد یان په کی خست و نهیهیشت ئیش و کاری پی بکری یان حوکمی پی نه کرد

له باتی ئهوانه حوکمیکی طاغوتی هینا و حوکمی پیکرد ئائهوه کوفریک و کافر بونیکی گهورهیه و ئیمانی پی هالده وه شیته و مرتد بونه له ئیسلام

وه ئموه بهشمرت ناگیری که کهسهکه لیّی بپرسری ئایا یاسا دانانه که به حه لال ئهزانی یان نا لهبهر ئموهی همر کار و کردهوه که به یاسا دهست کرده که دهیکات ئموه خو

قهده غه کردنه و پشت کردنه له بون به شهریعه و یاسای خوای پهروهردگار وه ئهوه یاسادانانه جگه له خوا و شهریک دانانه بۆ الله تعالی وه ئهوه رق لی بونهوه و به کهم دانانی ئهوهیه که له لای خوا هاتوه که قورئان و حوکمی خوایه وه کار و کردهوه کردن به یاسا دهست کردهکان بۆ کهسهکهی که کاری کردوه بهو یاسا دهست کرده دهبیته به ناگه لهسهری که به راست و دروست و جائیزی داناوه که شوینکهوتهی جگه له شهر عی خوای ببین

وه ئهگهر به راشكاوانهش به زمان وانهلّى و بهلّى به نه نهكم و بهلّى به مهر الله ههر ليّى و هر ناگيرى و كافره لهبهر ئهوهي

زمانی حال و کردهوه زورجار به هیز تره له زمانی قسه و و ته، لهبه نهوه به کافر دا ئه نری و به کوفری گهوره و له ئسلام دهرده چی.

ئموکهسهی حوکم بکات به یاسایه کی دهست کرد جگه له یاساو ریبازیکی خوای پهروه ردگار چونکه یاسادانان و حمرام کردن و حه لال کرد یه کینکه له تایبه ت مهندیه کانی خوای پهروه ردگار نابی که سخوی بینیته ئه و ئاست و پلهیه خوی بینیته ریزی الله تعالی ، ئه وه حه ق و مافیکی ته نها هی خوایه نابی هیچ که س شهریک و هاوبه شی له که فی خوای له و حه ق و مافه ی که واته حه لال ئه و حه ق و مافه ی که واته حه لال ئه و حه و او یی خه مه و مافه ی که و و حم و امیش حه لاله یه خوا و یی خه مه و مافه ی که و او و حم و امیش

ئه وحهرامهیه که خوا و پیغهمبه هی به حهرامیان دانابی وه دین و ریگاو ریباز و بهرنامه ئهوهیه که خوا و پیغهمبهر

به یاسا و ریباز دایان نابی همر کهسیک یاسایهک دابنی جگه له یاسای خوا وه خهلکی پابهند بکات به و یاسا دهستکر دانه ئه وه به به به به به وه کانی خوای کر دوه له یهکیک له تایبهت مهندیه کانی خوای پهروه ر دگار وه سنوری به زاندوه له سهر مافیک له مافه کانی خوا وه ئه و شته ی بوخوی قهرار داوه که خوا ههیه تی و ئهیه وی ئه ویش ئاوا بی و وه ک خوابی له و مافه

وه یاسای خوای رهت کردو ته وه نه وه فریدا هاوبه شدند که فریدا هاوبه شدانه بو خوا وه خاوه نه که شی مشریک و گومرایه به گومرایه کی دور له راستی الله تعالی ئه فهرمووی (أَمْ لَهُمْ شُرَكُو اُ شَرَعُو الله مِن الدّینِ مَا لَمْ یَاْذَن بِهِ الله ...) واتا: ئایا ئه وان شهریک و هاوبه شیان هه یه له وهی که یاسا دا ده نین بنجگه له دین و ریبازی الله ...

﴿ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ الْفَإِن تَوَلُّواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْكُفِرِينَ ﴾ واتا: پێيان بڵێ ئهى محمد ﷺگوێڕايهڵؽ فهرمانهكاني خوا و پێغهمبهر بكهن ئهگهر پشتيان ههڵكرد ئهوه بزانه خواى پهروهردگار كافر و بێ برواياني خوش ناوێ

ئه وهش ئه وهمان بۆ رون دهكاته وه همركهسيك له ياساى خوا و پيغه مبه رلابدا و بكه و يته دواى ياساى دهستكرد و دروست كراوى به شهر و ئيشى پي بكات له ژيانى رۆژانه يان برواى پيى هه بي ئه وه بهكافر له قه لهم دهدريت له بهر ئه وهش خواى پهروه ردگار له كۆتايى ئايه ته فهرمووى خوا كافرانى خۆش ناوى جا خواى بهرز و مهزن پاك و بيگهرد پشتكردن له فهرمانه كانى خوا و پيغه مبهر به كوفرى گهوره و ئاشكرا

ئنجا پشت کردنیک له گویپرایه نی خوای مهزن و پیغهمبه گهور هترینیانه لهوهی کهوا یاسا و پیبازی خوای پهروهردگار پهک بخهی له ژیانی دنیا و کاری پی نهکهی یان بیگوری به حوکم و یاسایه کی دهست کرد و طاغوتی وهک: (دیموکراسی یان لیبرالی یان علمانی یان شوعی و همر حوکمی که مروق دایناوه جگه له خوا ئهگریتهوه)

وه کاری پی بکهیت جا ئهوانه حوکم ناکهن بهوهی له خواوه دابهزیوه که قورئانی پیروزه جا ئهوئهوکهسانهگهر بلّیین یاسا دانهرهکان بن یان یاسایه کی دیکه که گوریویانه و له شوینی شهر عی خوا دایان ناوه یان حوکمه دهست کرده

ئهوروپیهکانیان هیّناوه وهیان به یهکسانی سهیری حوکمی دروست کراوی مروّف و حوکمی طاغوتی بکهن لهگهل حوکمی خوا و وای دابنین ههردووکی وهک یهک وان یان خوّیان قهده غه بکهن

له جیبه جی کردنی شهر عی خوا ئائه وانه خوای پهروه ردگار حوکمی کوفری بهسهر داون وه ناوی بردون له قورئان به کافر و زالم و ستهمکار وهک دهفه رمووی:

﴿ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴾ وه له ئايه ته که ديکه ده فه رمو وي:

﴿ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾ وه ئايهتى

﴿ وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُوْلَٰئِكَ هُمُ ٱلْفُسِقُونَ. ﴾ سورة المائدة ٤٤-٤٤

شيخ تفسيرى أضواء البيان ى پيشهوا الشنقيطي دههينيتهوه لمسهر ئهوه سي ئايهته كه دهفهر مووي

(أن تحرير المقام في هذا البحث أن الكفر والظلم والفسق كل واحد منها ربما أطلق في الشرع مرادا به المعصية تارة، والكفر المخرج من الملة أخرا ﴿وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ ﴾ معارضة للرسل وإبطالا لأحكام الله فظلمه وفسقه وكفره كلها كفر مخرج عن الملة...)

واتا: همر كهسى لهو سيانه كه بهكار هاتبى جارى وايه مهبهست پى تاوان و گوناحه ئهگهر به رههاى هاتبى و جارى واشه مهبهست پيى ئهو كافر بونهيه كهوا له ئسلام دهرت دهكا

وهک خوای تعالی دهفهر مووی (همرکهسی حوکم نه کا به وهی خوا دایگرتوه) که واته ههرکهسیک پشت بکات له یاسای خوای پهروهردگار یان بهربهره کانیی پیغهمبهران بکا یان حوکمه کانی خوای پهروهردگار پوچه ل بکاته وه و ئیشیان پی نه کات ئه وه زولم و ستهم و فاسق بونه که و کوفره که شی کوفری گه و ره یه و له ئیسلام ئهیباته ده ره وه

وه لهپاشان له تهواو کردنی قسه کانی ئهو زانا مفهسیره به پیزه دهفه رمووی ئهوانه ی شوین یاسا دهست کرده کان ده کهون نهیفه رمووه به حه لالی بزانی یان به حه لالی نهزانی فهرمویه تی همرکه سی که شوین ئهو یاسایانه بکهوی ئهو یاسایانه ی کهوا شیطان لهسه رزمانی دوسته کانی خوی که دایناوه پیچهوانه نهگه ل شهر عی الله تعالی که شهر عهکه که خوا لهسه رزمانی ییخه مبه ران .

دەفەر مووى هيچ شکو گومان نيه له كافر بون و مويشركى ئەو كەسانه

ئیلا کهسیّک گومانی ههیه له کافر بونی ئهوانهی که حوکم به یاسای خوا ناکهن مهگهر کهسیّک بهرچاو رونیهکهی کوژابیّتهوه یان خوای پهروهردگار چاوی کویّر کردبی له بینینی کوفر و شیرکی ئهو کهسانهی حوکم ی غهیری قورئان ئهکهن یان پیّی رازین چونکه شیرک و کوفرهکهیان وهک روزی روناک دیاره

وه له شوينيكي ترى تفيسر أضواء البيان دهفهر مووى:

ئه یاسا و به رنامه و ریسایانه ی پیچه وانه نامه کال یاسا و به رنامه ی خوای به دیهینه ی ئاسمانه کان و زهوی جیبه جی کردنی ئه و یاسایانه و به حوکم دانانیان ئه و هیان کوفره و کافر بونه به خوای به دیهینه ری ئاسمانه کان و زهوی

وهک نموونه ی ئهوهی ده لیّت: که پیاو دوو ئهوهندهی ئافرهت وهر ئهگری ده لیّن شتیکی داتپهروهر نیه له یاسا دهست کردهکان ئهمشتانه ئهوتری و ده لیّن که دهبی پیاو و ئافرهت وهک یهک میراتیان بهر بکهوی

یان ده نین ئه وهی له ژنیک زیاتر همین ئه وه زولم و ستهمه یان ته ناق دانی هاوسه رایه تی له نیوان هاوسه و هکان که پیاو ئافرهت ته نافرهت دا زولم و ستهمه له ئافرهت

یان ده نین رهجم کردنی ئافره تی زیناکه ریان پیاوی زیناکه که هاوسه ریان همیه کاریکی و همشیانه یه و و محشی گهریتیه یان دهست برینی دز یان زور شتی تر له و بابه تانه ده نین راست نیه و نابی بکری یان بو نهم سهرده مه نابی ...

وه حوکم پی کردن و به یاسا کردنی ئه و یاسا و ریسایانه ی که باسکران له تاکه کانی کومه لگا وه له ماله کان و سامانیان وه له ناموسیان له نهسه بیان له ئه قلیان و له ریبازیان کوفره و کافر بونه به خوای خاوه ن ده سه لات

وه ئهوه سهرپیچی کردن و هه نگه رانه وه یه له سیسته می ئاسمانی که خوایه و ئه شتانه ی ههمووی داناوه و دروستی کردوه وه یاساکه ههر خوی دایناوه که خوایه که به دیهینه ری ههموو به دیهیند راوه کانه ئه و خوایه له ههموو که س و شتیک شاره زاتره به وهی کام به رژه وهندی باشتره بو مروقه کان ههر ئه و ههیه یاسایان بو دابنی

وه ئهگهر تو وا بیر بکهیته وه کهسینکی تر همبی لهگه فل خوا یاسا دابنی بو مروقه کان ئه وه خوای پهروه ردگار له وه مهزن تر و گهوره تره ئه و شهریکه ی بو ئه نجام بدری

.. بیکومان ئه زانا به پیزه هیچی تی نه هیشته و و و ته ی زوریکی تریش ههیه

وه ئه و شيخ [عبدالله بن عبد الحميد الاثري] همر له بابى حكم بغير ما أنزل الله وتهى امام الشنقيطي هيناوهته وه كه دهفه رموى

((بزانه ممرج نییه کهسهکه لیّی بپرسری ئایا به حمرامی ئهزانی ئهو یاسا دهستکره یان به حه لال ئهگه ئهوه ئهو قسهیه هیچ بنه مایه کی نیه له زانایانی پیشین و دوره له مهنهه جی ئه هلی سوننه چونکه خوای پهروه ردگار له ده قه راشکاوه کان

هیچ مهر جیّکی و قهیدیّکی دا نهناوه که کوفره گهورهکان بهوه به سستر ابیّتنه وه که نهگهر یاساکه یان کوفره که به حه لال نهزانی نهوه پیّی کافر نهبی کهواته هیچ شنیّکی وا نیه وه بهلگهش نهوه یه که خوای تعالی عوزری نهوانه ی قبول نهکرد و نهبوه عوزر بۆیان کهوا و تیان ئیمه ته نها گالتهمان نهکرد و به به استمان نهبوو لهو پروداوه ی له پیّگای جهنگه کالتهیان به مسولمانان و هیزی مسولمانان کرد له کاته خوای تعالی نایه تی داگرت و فهرمووی نهگهر پرسیاریان لیبکهن له و وتانه ی که و تویانه ده رباره ی پیخهمبهر و قسمکانی نهوه دهلیّن و ته نها به گالته و بو خوشی و تمان پییان بلی نهی محمد ی نایا ته نها به خوا و نایاته کانی و پیخهمبهر هکه ی ده کهن عوزر و بینو و مههیننه و ه تازه کافر بون دوای نهوه ی پیشتر نیماندار بون

وانهی (۲)

لیر موه دهست دهکهین به هینانه وهی را و بوچونی زانایانی ئه هلی سوننه و جماعه سهبارهت به وانه ی حوکم ناکه ن به وهی خوا دایگر توه و به شهر عی خوا حوکمیان چیه سهره تا ئه و بحثه ی تخروجکر دنمان له سالی (۱۹۹۷) به حثی تخروجمان ئه وه بوو.

- كيف نعيذ حكم القران الثانية الى ميدان التطبيق -

به ریز دکتور محمد بهادین حوسین اسفنداری عهمیدی کولیه بوو پیاویکی به ریز و عالم بوو رحمه الله ئه وکات ئیمه زور به کورتی ههندیک را و بوچونمان هینابوو ئه وه ئه خهینه روو دواتر ههندیک له زانایه کانی تریش ان شاءالله رون ئه بیته وه معندیک له زاستیه به گویره عقیده ی ئه های سوننه و جهماعه

نوسيومانه ((حكم من لم يحكم بالقرآن او لم يتحاكم اليه او ضحت فيما مضى ان شريعة الاسلامية التي مصدرها القرآن والسنة واجبة التطبيق ويتعين على كل مسلمين ان يعمل على تطبيق احكام الشريعة الاسلامية سواء اكان حاكما او محكومة والحكم بما انزل الله هو واجب و لازم بغير حاجة الي اجتهاد فالتسليم بقضية الحاكمية لله هي نتيجة حتمية وهي اساس في الدين لا ينكرها اقيل وهي محك الإمان ذلك ان الله خالق و مالك لكل شيء ومن كان خالقا و مالكا فله تصرف فيما خلقا و فيما ملك وله حكم وله الامر فتبارك الله احسن الخالقين))

دوايى هاتينه سهر ئهوهى ((بين علماء الامه الاسلامية حكم من لم يحكم بما أنزل الله ولم يتحاكم الى شريعة الله سواء كان جاحدا لها ام لا استندوا اقوالهم وفتاواهم بالأدلة القرآنية حتا نقل بعض من العلماء الاجماع في الحكم من لم يحكم بما أنزل الله ولم يتحاكم الى شريعة الله مثل ابن كثير حيث قال: فمن ترك شرعا محكم المنزل على محمد وتحاكم الى غيره من شرائع علما المنسوخة كفر فكيف بمن تحاكم الى الياسا وقدمها عليه من فعل ذلك كفر بالجماع المسلمين

قال تعالى ﴿أَفَحُكُمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللهِ حُكْماً لِقَوْمٍ بُوقِنُونَ ﴾ لِقَوْمٍ بُوقِنُونَ

وقال تعالى ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾

ابن کثیر له تهفسیری ئه رئیاته فهرموویهتی: ههرکهسیک و از بینی له ریباز و شهریعهتی ریک و پیکی دابهزیو بهسهر پیغهمبهر و موکمیکی تر ئیشی پی بکا و بیکاته حهکهم بهسهر خوی ههتا ئه و حوکمه منسوخهکانیش که هی جولهکه و دیانهکانن کافره و کافر ئهبی ،

ئهگهر ئه و که سه کافر بی که حوکم بکات به شهریعه ته کانی پیشتری ئاسمانی ئهی ئه و که سه حوکمی چیه تحاکم و هانا ببات بو یاسای ئهم سهردهمه

ابن کثیر له پیناسهی یاسا له البدایه والنهایه کردوتی ده گی:یاسا(یاسق) جهنگیزخان ئه و دهستورهبو و دایر شتبو و که
کۆمهلی له حوکم و یاساکان بو له یاسا و شهریعه خوراو
جورهکان له جولهکه و دیانه کان هه تا ههندیک له
ئسلامیشی تیدابو و وهک دهستوه سهردهمیه کانی ئیستاله
ولاتانی به ناو ئسلامی و له نیو کومهلگا مسولمانه کان که
کاری پی ده کری وه زوریکیش له یاساکانی بیر و بوچون و
هه واو هه وهسی خوی بو و هینابو وی ئه وکاته وای لیکر دبو و
له ناو گهل و خهلکه که که ئه ویان به فه رمان ره وا ئه زانی
بوبوه ریبازیک شوینی که و تبون وه ئه وه ویان ئه خسته پیش
به سهر قورئان و سونه بو ئیش یکردن

که واته که سینک یاسای جولهکه و دیانهکان بیننی که ئاسمانین کافر ببی ئهی که سینک یاسای جنگیز خان بهینی ئهبی ئهوه حوکمی چی بی ئه و یاسایانه بخاته پیش شهر عی خوا و ئیشی پیبکات

انجا ابن کثیر ئەفەرمی (من فعل ذلك) هەركەسیک ئەو
كارەی بكات نەيفەرمو ئەگەر پیی حلال بی انجا كافر ئەبی
ابن کثیر فەرمويەتی هەركەسیک ئەو كارە بكات واتا ياسا
بخاته پیش شەریعەتی ئسلام كافرە به ئیجمای مسولمانان
وەک ئەوەی خوای تعلی ﴿اَفَحُکْمَ الْجاهِلِیَّةِ یَبْغُونَ وَمَنْ اَحْسَنُ
مِنَ اللَّهِ حُکْماً لِقَوْمٍ یُوقِنُونَ ﴿ واتا: ئایا ئیوه حوکمی جاهیلی
ئەگرنه بەر کی هەیه بەقەد خوا حوکمی چاک و جوان بی
بۆ قەرمیکی که بروای تەراویان هەیه

یان دهفهرمووی (فَلَا وَرَبِّكَ لَا یُوْمِنُونَ حَتَّیٰ یُحَکِّمُوكَ فِیمَا شَجَرَ بَیْنَهُمْ ثُمَّ لَا یَجِدُوا فِی أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَیْتَ وَیُسَلِّمُوا تَسْلِیمًا ﴾ واتا: سویند به پهروهردگارت ئیمان ناهینن ههتا توو نهکهنه حاکم له نیوان خویان له ههر کیشه و گرفتیک که ههیان بی وه لهپاشان که تو ئهکهنه حاکم نابی هیچ شتیکیان له دل بمینیتهوه ههر فهرمانیک بدهی بهسهریان وه ئهبی تسلیم بن به تهسلیم بونیکی تهواو دلیشیان پی خوشبی تسلیم بن به تهسلیم بونیکی تهواو دلیشیان پی خوشبی

وه ابن کثیر له در بزهی قسه کانی ده فهر مووی

وقوله: (أفحكم الجاهلية يبغون ومن أحسن من الله حكما لقوم يوقنون) ينكر تعالى على من خرج عن حكم الله المحكم المشتمل على كل خير، الناهي عن كل شر وعدل إلى ما سواه من الأراء والأهواء والاصطلاحات، التي وضعها الرجال بلا مستند من شريعة الله، كما كان أهل الجاهلية يحكمون به من الضلالات والجهالات، مما يضعونها بآرائهم وأهوائهم، وكما يحكم به التتار من السياسات الملكية المأخوذة عن ملكهم جنكزخان الذي وضع لهم اليساق وهو عبارة عن كتاب مجموع من أحكام قد اقتبسها عن شرائع شتى، من اليهودية والنصرانية والملة

الإسلامية ، وفيها كثير من الأحكام أخذها من مجرد نظره وهواه ، فصارت في بنيه شرعا متبعا ، يقدمونها على الحكم بكتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم . ومن فعل ذلك منهم فهو كافر يجب قتاله ، حتى يرجع إلى حكم الله ورسوله [صلى الله عليه وسلم] فلا يحكم سواه في قليل ولا كثير ، قال الله تعالى : (أفحكم الجاهلية يبغون) أي : يبتغون ويريدون ، وعن حكم الله يعدلون . (ومن أحسن من الله حكما لقوم يوقنون) أي : ومن أعدل من الله في حكمه لمن عقل عن الله شرعه ، وآمن به وأيقن و علم أنه تعالى أحكم الحاكمين ، وأرحم بخلقه من الوالدة بولدها ، فإنه تعالى هو العالم بكل شيء ، القادر على كل شيء ، العادل في كل شيء .

واتاكهى: ئەوەي ئىنكارى بكا بە شەرعى الله

ئه وه الله تعالى حوكمى خوى بهسه رئه وكهسانه داوه كه لايبان تو ره يه و پيبان رازى نيه كه ده ربچن له شهريعه و حوكمى خواى تعالى، كه ئه وهى خير و چاكه يه له حوكمى خواى دايه كه وا قهده غهت دهكا له ههمو و شه و خرايهكان ئهگه ربچى ئه وهى لا بدا بو ههوا و ههوهسى خوى بو را و بوچوونى خوى يان بو ئه و زار اوانهى دانر اون بهبى هيچ به لاگه يه وهى و دى (دهستور و مافى مروق و زور شتى تر)

که لهجیاتی شهریعهتی ئسلام ئیشی پی بکری وهک سهردهمی جههالهت له گومرای و نهفامی ئهوهی دایان ئهنا به ههواو ههوهسی خویان وهک له سهردهمی تهتمر و مهغول وا ئهکرا که بیر و بوچونی پاشاکانی خویانیان جیبهجی دهکرد لهجیاتی قورئان که له جنگیز خانیان وهرگرتبو ئهویش یاسا(یاسق)ی بو دانابون که وتمان ئهو کتیبهیه کوکهرهوهی چهندین شهریعهت و ریباز و بیر و بوچونیی تیدایه انجا له ناو گهلهکه و رو لهکانی دا یاسایهک که خهلک شوینی کهوتبون و به پیش قورئان و سوننهتیان که خملک شوینی کموتبون و به پیش قورئان و سوننهتیان خستبوو له ئیشپیکردن واتا لهجیاتی ئهوهی قورئان حوکم و یاسایان بوو مانی مروقی ئهمرو،

بۆیا هەركەسنىک واى كرد پنویسته شەر و كوشتارى لەگەل بكرنىت هەتا ئەگەرنتەو ناو حوكمى خوا و حوكم به قورئان ئەكات وه هیچى تر جنبهجى نەكات نە كەمتر نە زیاتر لائایا ئەوان حوكمى جاهیلیان دەوى)

جا احمد شاكر كه زور شاره را بوه و قاضى بوه كه حوكم به قورئانى پيروز لادانى تى كهوتوه و ئيشيان پيى نهكرد دهستى له كار كيشايه وه انجا به تعلق لهسه به قسهيهى ابن كثير فهرمويهتى :

(اف یجوز مع هذا فی شرع الله ان یحکم المسلمون فی بلاده بتشریع مقتبس عن تشریعات اوروبا الوثنیه الملحده ... هتد) واتا: ده لئی ئایا دروسته لهگه ل ئه وهی ابن کثیر که تفسیری ئه و ئایه تهی کرد و رونی کرده وه که ئهمر ق مسولمانان له و لاته کانی خویان به و یاسایانه کار بکهن که وهرگیراوه له تشریعات و یاسایه دهستکرده کانی ئه ورووپای بیدینی بت پهرست به لکوو ئه و یاسایانه ی له ئه وروپا هاتون و له و لاتی مسولمانان جیبه جی ئه کری ئه وه هه واو هه وه س و را و بوچوونی خویانه به که یفی خویان ئه یگورن و شتی تری له جی دا ئهنین چونیان بوی

ئەوانەى لە پەرلەمان دادەنىشن گوى بەوە نادەن لەگەل ئسلام يەك ئەگرىتەوە يان پىچەوانەى ئسلامە

جا حوکمی ئص یاسا دهستکردانه وهک روزی روناک دیاره ئه وه کوفریکی ئاشکرایه و بریاریان لهسهر بده ئه وهی وا دهکهن کافرن و مهترسی له تهکفیر کردنیان هیچ شتیکی شار او هیی تیدا نیه نابی پیچ و پهنای بینیتهوه و مهجالی بدهیتی بلیی لهوانهیه کافر نهبی

وه هیچ کهسی عوزری نیه که ئیش به ویاسایانه بکا با خوی به مسولمان نهزانی همر کهسی بی ئهوکهسه که وتی ئیشی پی دهکهم یان ملکهچبی بوی یان دانی پیدا بنیی یان پیتباشتربی له ریباز و بهرنامهی خوا با خوی به مسولمان نهزانی

وه دواتر وته بهنر خه کهی سعید حوی ئه و زانا سسوریه له ته نسیر هکه ی دا (الأساس فی التفسیر ۳- ۱۶ التفسیر)

فهصلیکی داناوه فصل فی التکفیر دهفهرمووی: - ههر حزب و لایهنیک ئهگهر بی و ئیسلامی رهت کردهوه یان ویستی ئسلام لهگهل شتی دیکه تیکهل بکات وهک یاسا و بهرنامه حزبیهکان یان له ههر کوبونهوه و بیردوزیهکان بیر و بوچونی خوی دابریژی و تیکهلی بکات لهگهل ئیسلام یاسا و مهنهه جیک بوخوی دابریژی شتهکان کوفری بن پهتکهای کوفری بن و مهنهه جیک بوخوی دابریژی شتهکان کوفری بن پهتکهای کوفری بن چیز ب و لایهنه کافرن.

وه دهفهر مووی ههر حکومه تیک ئهگهر بی و له دهستور و یاساکان و بهر نامه که هی شتیکی تیابی که هه لوه شینه و هبی بو شایه تمانی لااله الاالله محمد رسول الله ئه وه ئیمه ده لین کافره ئه و کهسه ی پشت ئه و حوکمه ته شده گری کافره و ئهوه ی سهریان ده خاهم کافره (ئیتر پشتگیری ئه و حوکمه ته به چه ک یان قسه یه ک یان چه پله لیدانیک بوی)

ئه و نیزام و سیسته مانه ی ئه مرو که به یاسا و دهستوری مه غوله کان ده چی به وه ی که پشت ده به ستن به یاسقه (یاسا) سهر ده میه کان ههر وه ک ته ته می و مه غول که پشتیان ده به ست به یاسق و یاسای سهر ده می خویان که دهستوری خویان بو و هه وه س و جوله که و دیان و فکری جه نگیز خان و هه تا هه ندیک له ئسلامیشی تیدا بو به لام هه کافرن و فریان به سهر ئسلامه و هی نیه به لام هم کافرن و فریان به سهر ئسلامه و هی نیه

وه وتهى دكتور عمر سليمان الاشقر

(اما هؤلاء الذين جاءونا بالقوانين الكافره وطبقوا على الشعوب الاسلاميه بي بقوة الحديد والنار وحاربوا وعذب كل من نادى بتطبيق الاسلام ...

سەبارەت بەوەى ئەو ياسا دەستكردانە جێبەجى دەكەن:

ئهوانهی یاسای کافر و بی برواییان هیناوه بوّمان وه جیبه جیبه جیبه جیبان کردوه بهسه گهل و نهته وهی مسولمانه کان به هیزی ئاگر و ئاسن وه در ایه یی و ئازار و شهری ئه وانه ده کهن که کهسیک هاوار بکا و خهلکی بانگ بکات بوّ جیبه جیکردنی ئسلام و پهیره و کردنی یاسای قورئان ئائه وانه فریان بهسه ئسلامه وه نهماوه هه چشتیکین لهسه ئیسلام نین و مسولمان نین بهلگهش نین و مسولمان نین بهلگهش

وتهى الله تعالى ﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَثَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُواْ فِيَ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُواْ تَسَلِّيمًا ﴾

واتاکهی: نهخیر (وانی یه که خویان به باوه پردار نیشان دهدهن) سویند به پهروه ردگارت بپروا دارنین تا تو نهکهنه دادوه ر لههه باژاوه و دووبه مکی یه کی نیوانیان دا لهپاشان ههست نهکهن له دهرونیاندا به هیچ بیزاری یه که لهو بپریارهی تو داوته و مل که چنه نهکهن به مل که چی یه کی ته واو.

[سورهتي النساء:65]

وانهی (۳)

دوباره را و بۆچونى هەندىكى تر له زانايان دەھىنىنەوه له مەسئەلەى حكم بغیر ما انزل الله حوكمى ئەو كەسە چيە كە حوكم ناكات به قورئان لەوانه

امام الشنقيطي رحمهالله له تهفسيرهكهي أضواء البيان

چەندىن را و بۆچونى ھەيە كە ھەندىكىان دەھىنىنەوە دەربارەى تفسىرى ئەو ئايەتەى كە ترمذي ريوايەتى كردوە

((اتَّحَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَاباً مِنْ دُونِ اللهِ، وكان عدي في الجاهلية نصر انياً فقال عدي ما كنا نعبدهم من دون الله فقال له النبي صلى الله عليه وسلم ألم يحرموا عليكم ما أحل الله ويحلوا لكم ما حرم الله فتتبعوهم قال: بلى قال فذلك عبادتهم وهو معنى اتخاذهم أرباباً وهذا التفسير النبوي يقتضي أن كل من يتبع مشرعاً بما أحل وحرم مخالفاً لتشريع الله أنه عابد له متخذه رباً مشرك به كافر بالله هو تفسير صحيح لا شك في صحته والآيات القرآنية الشاهدة لصحته لا تكاد تحصيها في المصحف ... هند.) عدي بن حاتم هاته خزمهت بيغهمبهر على سمليبيكى له مل بوو پيغهمبهر كي پيى فهر موو بيغهمبهر و ثن و بتهى له خوت بكهوه و فريى بده له پاشان گويى ئهو و ثن و بتهى له خوت بكهوه و فريى بده له پاشان گويى لهو ئايهته بوو كه خوينر ايهوه (اتخذوا أحبار هم ور هبانهم أربابا من دون الله)

واتا: جوله که و نصر انیه کان حاخام و قهشه کانیان کر دبوّه پهروه ردگاری خویان له جیاتی خوا

عدی له سهر دهمی جاهیلی نصر انی (مهسیحی)بوو جا که ئه ئایاته خویندر ایهوه عدی یهکسهر پوی کرده پیغهمبهر و فهر مووی خو ئیمه ئهوانمان نه ئهپهرست لهجیاتی الله! پیغهمبهریش فهر مووی ئایا حهر امیان بۆتان خه لال

نهدهکرد و حلالیان بوتان حهرام نهدهکرد و ئیوهش شوینیان کهوتبون؟ عدی فهرمووی بهلی پیغهمبهریش فهرمووی ئهوه عیبادهت و پهرستنیانه (سنن ترمذی ۳۰۹۰)

ئەوەش ماناى ئەوەيە بەو گوێڕايەڵى كردنەيان لە حەرام و حەلالى پێچەوانەى قورئان ئائەوە پەرستنيانە لە برى اللهتعالى.

ئه و تهفسیرهی پیغهمبه گسی نه وهمان پی ده لی هه کهسیک بهدوای هه ریاسا دانه ریک بکه وی ئه و شتانه ی الله حرامی کردوه حلالی بکا و ئه وهی الله حلالی کردوه حه امی بکات به پیچه وانه ی شه رعی خوای گهوره. ئه وه ئه و کهسه بوته بهنده ی ئه و و ئه و ده په ستی

ئه وهی به پهروهردگار داناوه و ئه و یاسا دانه وی کردو ته شهریکی الله به و هویه ئهبیته موشریک وه ئه و کهسه کافره به خوا.

ئه وه ته فسیر یکی ته و اوه و هیچ شک و گومانیکی تیدا نیه وه ئه و ئایاتانه ی دهبنه شاهیدی و پالپشت بو ئه و ته فسیره ئه وه در ناژمیر دری ئه وهنده زورن.

((اعلموا أيها الإخوان: أن الإشراك بالله في حكمه والإشراك به في عبادته كلها بمعنى واحد لا فرق بينهما البته فالذي يتبع نظاماً غير نظام الله وتشريعاً غير تشريع الله (أو غير ما شرعه الله) وقانوناً مخالفاً لشرع الله من وضع البشر معرضاً عن نور السماء الذي أنزله الله على لسان رسوله...

من كان يفعل هذا هو ومن كان يعبد الصنم ويسجد للوثن لا فرق بينهما البته بوجه من الوجوه فهما واحد كلاهما مشرك بالله. هذا أشرك به في عبادته وهذا أشرك به في حكمه كلهما سواء وقد قال الله جل وعلا في الإشراك به في عبادته (فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحاً وَلا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَداً

وقال تعالى في الإشراك في حكمه أيضاً (لَهُ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَداً ...))

امام الشنقیطی دهفهرموی بزانن ئهی برایان شرک پهیداکردن دهربارهی یاسا و حوکم کردن بۆ خوای تعالی وه شرک پهیداکردن له پهرستش و عیباده تهکان بۆ خوای تعالی ههردووکیان یهک مانای ههیه و هیچ فهرق و جیاوازیه کی نیه ههرکه سیک شوین سیسته میک بکهوی جگه له سیسته می خوا وه شوین یاسایه ک جگه له یاسا و شهریعه تی خوا وه شوین یاسایه ک بکهوی که پیچهوانه بی لهگه ل شهر عی خوای تعالی که دهستکردی مروقه کان بی

پشتیش بکات له و روناکیهی له ئاسمانه وه دابه زیوه ته سهر زمانی پیغهمبه هم کهسیک ئاوهای کرد لهگهل کهسیک که بت دهپهرستی و سوجده بو بت ئهبا هیچ فهرقیکی و جیاوازیهکی نیه و ئهو دوانه یهکن. ههر دوکیان مشریکن و شیرکیان بریار داوه بو خوا

ئه وهی سوجدهی بق بت بردوه شهریکی بق خوا داناوه له عیبادهت و یه رستندا

ئه وهى تریش شهریک و هاوهبهشى بۆ خوا داناوه له حوکم و یاسا

شهریک بریار دان له عیبادهت یان شهریک و هاو بهش له حوکم و یاسای خوا ههر دوکیان ههر یهکن

خوای تعالی لهبارهی شیرک له عیبادهت دهفهر مووی

﴿ فَمَن كَانَ يَرْجُواْ لِقَاءَ رَبِّهِ ۖ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَلِحًا وَلَا يُشْرِكُ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۗ أَحَدًّا ﴾ واتا: - جا ئهوهى دهيهويت بهديدارى پهروهردگارى شادببيت، بهخوشنوديهوه با كارو كردهوهى چاك و دروست ئهنجام بدات و بههيچ شيوهيهك له پهرستندا هيچ كهسيك نهكاته هاوهل و شهريك.

وه دهربارهی شیرک له حوکم و یاسادا فهرموویه تی ﴿ لَهُ عَیْبُ ٱلسَّمَٰوٰتِ وَٱلْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ ۖ وَأَسْمِعْ مَا لَهُم مِّن دُونِهِ ۖ مَن وَلِی وَلَا یُشْرِكُ فِی حُکْمِهِ ۚ أَحَدًا واتا: ـ

همر بۆ خوایه زانینی نهینی ئاسمانه کان و زهوی، ئای که چهنده بینه و بیسه و خوای گهوره! هیچ کهس نیه جگه لهو زاته پشت و پهنای خه لکی بیت، بیگومان ئهو خوایه له کارو فهرمان رهوایه تیه کهیدا هیچ کهس ناکات به هاوتاو هاو به شی خوی

المبهر ئهوه پیغهمبهر ها بو عدی رون کردهوه ئهوان شوینکهوتهی ئهو یاسا و سیستهم و بریارانهی ئهوان که حمر امیان پیی حه لال ئهکرد و ئه لالیان پیی حهرام دهکرد ئهو یاسای خوای پهروهردگار بوو لهبهر ئهو گویرایه کی دنانهیان بو ئهو کهسانه بونه عهبدی ئهوانه که پهرستنیانه و ئهوانهیان لهجیاتی الله به پهروهردگاری خویان دانابوو

وه ئه و ئایاتانه شکه راشکاوانه له و بواره هاتوه و رونی ئه کاته وه که ئه وه شیرک و کوفره ئه وهنده زورن تو هم ناتوانی بیان ژمیری .

ئایا ئەوانە ھیچ یەكئ لەو سیفاتانەیان لئ دیته جئ كە حوكم و فەرمان بكا و حەرام حەلال بكا قەدەغە بكا

له كۆتايى قسەكەيدا دەفەر موئ زۆر جێگاى سەرسورمانه چونكه دەبئ دەسەلات دەبئ بۆ ھێزى ھەرە بەرز بى كە كەس لەو بەرزتر نەبئ ھەر ئەو مافى ئەوەى ھەيە فەرمان بكا قەدەغە و حەرام و حەلال بكا ئەوەش تەنھا بۆ خواى گەورەيە

به لام ئه و که سه به دیه پنر او ه نه زانه کافر ه گهم ژانه قه ت بر پیان نیه حه لال و حه رام به که به لام جیگای سه رسو رمانه خه لکانیک کتابی خوای تعالی که له ئیسلامه وه بر پیان مابیته وه که قور ئانی پیروزه روناکیه کی رون و ئاشکر ایه وه سونه تی باشترین در وست کر او ه که پیغه مبه ره که خوا و پیغه مبه ره که که که همو و ههمو و شتیان رونکر دبیته وه له گه ل ئه وه دا پشت بکا له و قورئان و سونه وه واگومان ببا بلّی من کارو باری دنیایان بو ریّک دهخه چونکه دنیا به رهوپیش چوه ئه و یاسایه دهگونجی وهبچی له زبلخانه کانی میشکی کافره به رازه کان ئه وانه ی هیچ نازانن ئه وانه ی که وا به رچاو رونیان نه ماوه په نا به خوا که هیچ که سبه راستیان دانانی ئیلا ئه و که سانه یاسای ئه وان دینن که شه مشه مه کویره ن روناکی قورئان نابینن چونکه قورئان روناکی گه وره ی له گه ل دایه به لام به داخه وه شه مشه مه کویره کان روناکی نابینن به داخه وه شه مشه مه کویره کان روناکی نابینن

ههندیکجار دهبینی کهسی لهانه بهبی شهرم و حهیا که بهرپرسهکانن که دلوپیک شهرم و حهیایان نهماوه و هبهراشکاوانه خویان توشی ئهو کوفر و تاوانانه دهکا ئهو یاسایانه دههینی له خوی و خهلکیدا و لهگهلهکهیدا جیبهجیی دهکا که له دینیان له عهقلیان له نهسهبیان له مالیان له ناموسیان قسهده کهن و بریاریان لهسهر دهده ن لهکاتیک بوگهنترن له سهک و بهرازه کان وه لهههموو خهلکی و له همهمو مهخلوقاتی خوای تعالی جاهیل ترن که ده چی یاسای دهستکرد ده هینی پشت ده کاته ئهو روناکیه ی له ئاسمان بومان دابهزیوه چونکه بهراستی ئهوه بهرچاو رونی نهمانه و بهرچاو تاریک بونه پهنا بهخوا

ئەو ئايات و بەلگانەى باسمان كرد ھەمووى بەلگەن لەسەر ئەوەى ھەركەسىنىڭ شوينى سىستەمنىك بكەوى جگە لەسىستەمى خوالەكاتنىك ئەگەر كەسەكە ناولەو سىستەمەي

خۆى بنى ياسا دەستور يان ھەرناويكى تر ھەركەسيك شوين ئەو ياسا دەستكردانە بكەوى كافرە

همتا ئمگمر خوّی کافربوبی له پیشتر ئموه کوفریکی دیکهی بوخوّی زیاد کردوه لمسمر خوّی به هوّی دانانی یاساکه یان شوینکهوتنی یاساکه

ئه و شته له سهردهمی پیغهمبهر گرویداوه که خه نکانیک هاتن و تیان ئیمه حوکم دهکهین به شتیکی تر لهکاتیککه بروادارین خوای گهوره وای له پیغهمبهر کرد سهری سور بمینی لهوهی ئه و قسهیه دهکهن که ده لین بروادارین و لهکاتیک حوکم به شتیکی تر دهکهین

لهبهر ئهوهى ده لنين ئيماندارين و حوكم به شتيكى تر ئهكهين ئهوه لنيان وهر ناگيري ئهو ئيمانهيان كه خواى تعالى فهرمووى ﴿ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُواْ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُواْ إِلَى ٱلطَّغُوتِ وَقَدْ أُمِرُواْ أَن يَكْفُرُواْ بِهِ وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطُنُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَلًا بَعِيدًا ﴾ ضَلَلًا بَعِيدًا ﴾ ضَلَلًا بَعِيدًا ﴾

ئایا نهتروانیووه نه ئهو (دوورووانهی) لافی ئهوه لی دهدهن گوایه به استی باوه ریان هیناوه بهوهی که بی تو رهوانهکراوه و بهوهش که پیش تو رهوانهکراوه (بی پیغهمبهران)! کهچی دهیانهویت رووبکه نه زوردارو جادووگهرو خوانه ناسان تا دادوه ریان له نیواندا بکهن و چارهسهری کیشهکانیان بکهن، لهکاتیکدا به راستی فهرمانیان پیدراوه که باوه ریان به (تاغوت) نهبیت شهیتانیش دهیهویت گوم رایان بکات بهگوم راییه کی دوورو بی سنوور.

ههموو مسولمانیک لهسهریهتی بزانی حاکم تهنها خودایه وه تهنها خودا دهتوانی تهنها خودا دهتوانی حهلال بکا و وه تهنها خواش دهتوانی خهرام بکا.

وانهی (٤)

یه کی له زانا به ریزه کان شیخ احمد شاکر ده فه رمووی:شیر کی ئیستا هه ندیکی جیاو از تره له شیر کی کون شیر کی
ئیستا و ه ک یاسا ده ستکر ده کان و یان شوین که و تنی ئه و
یاسایانه

وهک سهلهفی سال خئیمهش دری ئه و یاسا دهستکردانه ی ئه و روپای بیدین و مولحیده ی ئه وروپای ئیستا دهبین هه وهک چون ئه وان دری شیر کی سهردهمی خویان بون ئیمه داوای ئه وه دهکهین بگه رینه وه بو قورئان و سونه و ئیش به وان بکه وه سرینه و و روخاندنی طاغوتان که ئه و یاسا دهستکرده یه هاتوته ناو مالی مسولمانان و ئیشی پی ده کری

وه ﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُواْ فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُواْ تَسْلِيمًا ﴾ لَا يَجِدُواْ فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُواْ تَسْلِيمًا ﴾

واتاکهی: نهخیر (وانی یه که خویان به باوه پردار نیشان دهدهن) سویند به پهروه ردگارت بپروا دارنین تا تو نهکهنه دادوه ر لههه باژاوه و دووبه مکی یه کی نیوانیان دا لهپاشان ههست نهکهن له دهرونیاندا به هیچ بیزاری یه له له به بپریارهی تو داوته و مل که چنه نهکهن به مل که چی یه کی ته واو

انجا دهفهر مووی ههر کهسی ههر یاسایه کی یان را و بوچونیک بخاته پیش کتاب و یاسای خوا که قورئانی پیروزه ئهوه ئهو کهسه کافره و دهبی کوشتاری لهگهل بکری ههتا دهگهریتهوه سهر شهر عی خوا و حوکم بهقورئان دهکا وه ئهوهش شتیکی رون و زانراوه و عوزر به جههلی بو ناهینریتهوه و اتا بلیین ئهم کهسه نهزانه و کافر نابی بویا ههموو کهسیک دهگریتهوه لههمر ئاستیبی کهسهکه ئهگهر زانابی یان نهزان دهسه لات داربی یان بی دهسه لات.

شیخ محمود شاکر که همر لمو بنهمالهیهیه لمسم تهفسیری الطبری دهفهر مووی همندیک له ئههلی بیدعهی سمر دهمی خومان ئموهیان کردوته بیانو که دهلین له پاره و پول و عمرز و خانو ناموس ئموه معامه لاته شتیکی گرنگ نیه و عیباده تی نیه ئموه بوت همیه ئیش بمو جوره شتانه بیکهی یان همندی له قانونه کوفریه کان که بلین دهبی بمزور

ئیشی پی بکری و حوکم ببهنهوه بو غمیری قورئان ئائهوه پشتکردنه له حوکمی خوا وه راکردنه له حوکمی خوا وه بهیشخستنی حوکمی کوفره بهسمر حوکمی خوا.

وه ئه و ئیشه کوفره و هیچ کهس گومانی لهوه نیه همرکهس ئه و شتانه بلّی و بیکا یان بانگهشهی بو بکا کافر دهبی .

وه شیخ عبدالرزاق عفیفی ئهو زانایه زوریک له شیخه کانی سعو دیاش تهله به ی ئه و بونه ده فه ر مووی:

ئەگەر كەسنىك كارى پى سپىردرا دەبى بچى پرسيار بكا بە عىلمەو دوكم بكا له نيوان خەلك ئەگەرنا توشى عەزاب ئەبى ئەگەر دوكم بە ئسلامىش بە نەفاميەو د

((، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : " الْقُضَاةُ ثَلَاثَةٌ : قَاضِيَانِ فِي النَّارِ، وَقَاضٍ فِي الْجَنَّةِ ؛ رَجُلُ قَضَى بِغَيْرِ الْحَقِّ فَعَلِمَ ذَاكَ فَذَاكَ فِي النَّارِ، وَقَاضٍ لَا يَعْلَمُ فَأَهْلَكَ حُقُوقَ النَّاسِ فَهُوَ فِي النَّارِ، وَقَاضٍ قَضَى بِالْحَقِّ فَذَلِكَ فِي الْجَنَّةِ ")) واتا: له بورهیدهوه له باوکیهوه رهزای خوای لیبی دهگیرنهوه که پیغهمبهری خوا هی فهر موویهتی قازیهکان سیانن دوانیان له ئاگری دوزهخدان یهکیکیان له بهههشدایه ئهوهی له ئاگری دوزهخدایه ئهوهیه که زانیویهتی کامه ههقه و زولم و ستهمی تیداکردوه و بهوشیوهیه حوکی نهکردوه ئهو قازیهش به نهزانین حوکمی کردوه لهنیوان خهلکدا مافی خهلکی پیشیل کردوه ئهوه له ئاگری دوزه خدایه ئهوهشیان که له بهههشتدایه ئهوهیه که زانیویهتی کامه ههقه و بهو شیوهیه حوکمی کردوه)

وه دهفهرمووى: ههركهسيك مسولمانبى له پاشان حوكم و پاسايهك دهربكا له سيستهمهكان بۆ خهلك بۆ ئهوهى ئيشى پيبكهن وه بشزانى ئهوه پيچهوانهى ئيسلامه ئهوه كافره و له ئيسلام دهردهچى وه ئهوكهسهش كافر دهبى كه ئهندام بى له ليژنهكهى وه ئهو كهسانهش كه بانگهشهى خهلك دهكهن و فهرمان به خهلك دهكهن و فهرمان به خهلك دهكهن كه ئهبى بهو پاسايانه ئيش بكهن ئهوه كافر دهبن و ئهوانه ههر ههمويان بهژدارن لهوهى كه وازيان له حوكمى خواى گهوره هيناوه كه كافريكى دهرچون له ئسلام.

وه زانای گهوره حمود بن عقلا لشعبی دهفهر مووی:ههر وهک ئهو کهسانه ی حوکم به یاسا دهستکر دهکان دهکهن
کافرن ههر وهک له رابر دوو باسم کر دووه ههر کهسینک

یاساکهش دابنی کافر چونکه به یاسا دانانه خوی کردوته شهریک و هاو بهش لهگهل خوای تعالی

وه باس دمکات که که سی حوکم بکات به یاسا دهستکر دمکان له رویهک یان دوو روو توشی کوفر دهبی

له رووی یاسادانان ئهگهر یاساکه دابنی وه له روی حوکم کر دنیش به یاساکه ههر دووکی کوفره چی یاساکه خوی دایبنی ئه وه خوی کردوته شهریکی خوا وه ئهگهر ئیش به یاسا دهستکر دهکهش بکهی ئه وه کهسیکت کردوته شهریکی خوا.

کوتا قسهی ئهم زانایه دهفهرمووی:- راسته زانایانی ئیسلام ئهگهر باسی حوکم نهکردن به قورئان بکهن دریزی دهکهنهوه و تفاصیلی دهدهنی دهلین کهسیک لهبهر ههوا و ههوهسیک یان لهبهر رهشوه یان لهبهر مهسلهحهتیکی له یهک دوو برگهدا حوکم بهقورئان نهکا کافر نابی کوفری بچوکه له ئیسلام نایباته دهرهوه بهومهر جهی خوشی به تاوانبار بزانی

به لام کاتیک دینه سهر یاسا دهستکردهکان و قسهی لی دهکهن جیاوازی ناکهنه بهین ئهوانهی بلین ئهوهی یاسا دهستکردهکهی داناوه ئایا به حه لالی ئهزانی یان ئینکاری قورئان بکا یان بهرن لهبهر مهسله حهت و ههوا و ههوهسی وای کردوه به لکوو به ههموو شیوهیه کافره و له ئیسلام دهرده چی.

وه وتهى شيخ محمد بن صالح العثيمين دهلي:-

ئه وانه ی حوکم به یاسا دهستکر دهکان دهکه وا ئهکه نخه نخه نیشی پی بکا وه واز له قورئان و سونهت دینن ئائه وانه بروا دار نین

چونکه ئموانه یهک یاسایان نههیناوه یان له یهک برگه فهرقی همبی لهگهل قورئان و سونهت یان لهبهر ههوا و ههوهسیک بهلکوو هوکار ئهوهیه که کافریان دهکهین چونکه حوکمی خوایان گوریوه به بهدیلیک یاسایه کی دهستکر دیان داناوه ئهوهنده بهسه بو کافر بونیان

ئه وهیان داناوه به دروست و ئه وه کوفره هه تا ئهگهر نویز بکا و حه بکا روزی بگری و خیر و خیر ات بکا هه کافر و بیدینن مادام و ازیان هینا له یاسای

خواى پەروەردگار و ئىشيان بە ياساى دەستكرد كرد ﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُواْ فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُواْ تَسْلِيمًا ﴾

واتاکهی: نهخیر (وانی یه که خویان به باوه پردار نیشان دهدهن) سویند به پهروه ردگارت بپروا دارنین تا تو نهکهنه دادوه ر لهههر ئاژاوه و دووبه هکی یه کی نیوانیان دا لهپاشان ههست نهکهن له دهرونیاندا به هیچ بیزاری یهک لهو بپریارهی تو داوته و مل که چنه نهکهن به مل که چی یه کی ته و او ته و مل که چنه که نه مل که چی یه کی ته و او

ده نی براکهم ئهوهت له لا سهیر نهبی ئهگهر و تمان کهسی شهریعهت و یاسای خوای گوری به قانونه دهستکر دهکان بلیین ئهگهر نویژ و روژش بگری ههر کافر دهبی راستیه کهی خهر ئهوهیه .

وه شيخ محمد حامد الفقيه دهفهر مووى :-

ئهوهش دهچیته ژیر بالی پیناسهی طاغوت مادام یاسای ئیسلام وازی لی هینرا زینا و ئارهق و ریبا و ئهو شتانه ههمووی له یاسا دهستکردهکان حه لال سزای دهستکردی بو دانراوه جگه له سزای به پیی شهرع و قورئان کهواته حه لال و حمرام کردن ئهوانهی کهوا یاسایه کهی داده نین ئهوانهی جیبه جیی ده کهن وه یاساکه خوشی طاغوته و کافرن وه ئهوانهی دایان ناوه و بلاوی ده کهنه و ده لین با خهلک ئیشی یی بکهن ئهوانیش طاغوتن

وه همر پهرتوک و نوسراو پکیش ئهگهر بیتو کهسهکه با بلی من مهبهستم خراپ نیه و دژایهتی قورئان ناکهم و ئهم قسانه مادام کتابهکه یان نوسراوهکهی یان بریارهکهی داویتی پیچهوانهی قورئانه و خهلکی بانگهشه دهکات بوی ئیش بهو یاسایانه بکهن و ببیته هوی واز هینان له قورئان ئهوهش همر طاغوت و کافرن و ئسلام نین ئهگهر خوشی به ئسلام دانی .

وه شيخ عبدالله بن جبرين دهفه رمووى:-

یان زینایان حه لال کردوه و ده لنن ئاساییه ئهگهر پیاو و ژن رازی بون هیچیان لهسهر نیه وه زور شتی تر که ئهم یاسا طاغوتیه ئهو شتانه ی ههمووی تندایه

وه شیخ جبرین دهفهرمووی قمت نهمزانیوه شیخ ابراهیم ال شیخ له قسمیه پهشیمان بوبیته وه چونکه کهسانیک همن ده لین گوایه له و وتانه ی و تویه یی پهشیمان بوته و ه ناسانکاری کردبی بو نهو کهسانه ی حوکم به قورئان ناکهن که حوکم نهکردن به قورئان له سهره گهورهکانی طاغوته.

واخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمين

له كۆتايىدا دەللىم خوشك و براكانم با خەمى لە قىامەتى خۆمان بخۆین و به دین و عهقیدهی خۆمان بچینهوه و ئاگادار بین ئەم دینه چۆن و مر ئەگرین نەک ھەر و مک ئەوەى لەخەلك بىنيومانە ولە ھىچ شتى ناگەرىنەو ، چونكە ئەم ئسلامە دو ژمنى زۆرە قەت لى ناگەرىن ئاوا بە ئاسانى بیته به ردهسمان بویا عقیدهی زورمانیان تیکدا به لام با به خو ماندا بچینهوه و بزانین نهک غهلهتیکمان همین قیامهتمان له دەس بدەين و خەسارەتمەند بين له ئيستەوە بريار بدە چیتر دەسەلاتت خوش نهوی و ئهو پاسایانهی که به چاوت ئەيبىنى رۆژانە ئا ئەرانە لە جياتى ياساى اللەتعالى ئىشى يى ئەكرى ئىمەش ئەگەر ئەو ياسايانە جىبەجى بكەين ئەوە شەرىكمان بۆ الله تعالى بريار داوه ئەبى ئاگادار بىن ياسامان خوّش نهوی و رقمان لیّی بی و همولدهین یارمهتی ئهو كهسانه بدهين كه ئهيانهوي حوكمي الله تعالى بگهرينهوه و حوکم به قورئان بکهن به لام داخی گرانم ئیستا کومهلی كەس لە شوپنى حوكمى ئسلام جنبەجى بكەن و جيهاد لەگەڭ ئەو كەسانە بكەن كە حوكم بە قورئان ناكەن ئەو كۆمەللە كەسەلەتىرۆرىست وارھابى ناودەبەن وھەموو دنیا در یان ئه و مستن بو یا هه ل مهخه لهتین به اعلامی راگهیاندن و تهلفیزون ان شاءالله با توبه بکهین ئهگهر رِوْرْيْک حوکمان بردۆتەو، بۆلاى دادگا و حوکمهكاني، دەستكردى كوردستان يا ھەر شوپنيك بەراستى شيركى

گهورهمان بریار داوه به کارهمان یان ئهگهر یارمه تی ئه که که حوکمی خوا دهگورن به سیلاح و چهک یان به قسه یان به دو عا ئهبی ته وبه بکهین و دو عای روخانیان لی بکهین بو ئه وهی حوکمی خوا بگهریته وه هیچ که سیک به ناوه ی کوردایه تی و پاریزگاری کردن له شهره ف و خاک هه لنه خله تی چونکه ئه و خاکه ی خهلک خوی ئه دا به کوشتا ئه وه خاکی کوفره و حوکمی الله تیا خوی ئه دا به کوشتا ئه وه خاکی کوفره و حوکمی الله تیا جیبه جی ناکری

داواکارم له الله عز وجل هیدایه تمان بدا بق ریگای حهق امین